

Sygn. akt III AUa 2168/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie:	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska SSA Marek Żurecki
Protokolant:	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2019 r. w Katowicach

sprawy z odwołania I. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie ustawodawstwa właściwego

na skutek apelacji ubezpieczonego I. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej z dnia 27 sierpnia 2018 r. sygn. akt VI U 148/18

oddala apelację.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2168/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Bielsku – Białej oddalił odwołanie I. K. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 27 listopada 2017 r., stwierdzającej, iż w stosunku do I. K. właściwym ustawodawstwem w zakresie ubezpieczeń za okres od 1 listopada 2014 r. jest ustawodawstwo polskie.

Sąd Okręgowy wskazał, iż bezsporne w sprawie jest, że ubezpieczony I. K. prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek od 17 lipca 2012 r. na terytorium Polski pod nazwą (...) W dniu 1 listopada 2014 r. I. K. zawarł umowę

o pracę z firmą (...) s.r.c posiadająca siedzibę na terytorium Słowacji. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała ZUS, że firma (...) s.r.o zgłosiła I. K.

do ubezpieczeń jako pracownika w okresie do 1 listopada 2014 r. do 3 lipca 2015 r.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, w tym dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczonego w postaci umowy o pracę, kopii raportów z wykonania umowy, dokumentów dot. wypłaty wynagrodzenia, ZUS dokonał analizy charakteru pracy wykonywanej na rzecz firmy (...), przyjmując jako kryterium oceny dochód uzyskany z jej wykonywania oraz czas świadczenia pracy. Zatem, ZUS, ustalając, że wysokość dochodu uzyskanego na terenie Słowacji stanowi ok.1-2 % dochodu uzyskanego na terenie Polski,

z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w latach 2014-2015, zaś czas pracy świadczonej w analogicznym okresie na terenie Słowacji wynosi 6% udziału w ogólnym (nominalnym) czasie pracy obowiązującej w Polsce, stwierdził, że praca w okresie

do 1 listopada 2014 r. do 3 lipca 2015 r. na rzecz pracodawcy W. s.r.o. nosi znamiona pracy marginalnej, zgodnie z przepisem art. 14 ust. 5b zd.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE serii L nr 284 z dnia 30 października 2009r., s.1 z późn. zm.).

W związku z powyższym, Oddział ZUS w piśmie z 7 marca 2017 r. wstępnie ustalił dla I. K. tymczasowe ustawodawstwo polskie w okresie od 1 listopada 2014 r.

do 16 czerwca 2015 r. i zgodnie z przepisem art. 16 ust.2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009, poinformował o tak ustalonym ustawodawstwie polskim słowacką instytucję ubezpieczeniową.

Słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie zgłosiła sprzeciwu wobec ustalonego

w okresie od 1 listopada 2014 r. do 16 czerwca 2015 r. ustawodawstwa polskiego, zatem stało się ono ostateczne.

Sąd Okręgowy wskazał także, iż z dniem 17 czerwca 2015 r. ubezpieczony zawarł umowę o pracę z firmą (...) kft z siedzibą na Węgrzech, którą wykonywał na terenie Czeskiej Republiki. W piśmie z dnia 8 lutego 2017 r. węgierska instytucja ubezpieczeniowa poinformowała ZUS, że w przypadku I. K. nie ma zastosowania ustawodawstwo węgierskie, podnosząc, że I. K. nie posiada zgłoszonego miejsca zamieszkania na Węgrzech oraz nie realizuje na terytorium Węgier znacznej części swojej działalności zarobkowej wykonywanej w kilku państwach członkowskich Unii Europejskiej. Z kolei

w piśmie z dnia 22 maja 2017 r. czeska instytucja ubezpieczeniowa poinformowała ZUS,

że nie może potwierdzić wykonywania przez I. K. pracy na terytorium Republiki Czeskiej, ponieważ nie figuruje on w czeskiej bazie danych z zakresu ubezpieczenia społecznego. Wobec powyższego, ZUS w piśmie z dnia 1 czerwca 2017 r. poinformował I. K., że od dnia 17 czerwca 2015 r. podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, na podstawie art. 11. ust. 3a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE.L.04.166.1 ze zm.). ZUS, zgodnie z przepisem art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009, poinformował słowacką i węgierską instytucję ubezpieczeniową o ustalonym od dnia 17 czerwca 2015 r. ustawodawstwie polskim. Instytucje słowacka i węgierska w terminie dwóch miesięcy nie zgłosiły sprzeciwu wobec tak ustalonego ustawodawstwa polskiego. Pismem z dnia

2 października 2017 r. ZUS poinformował I. K., że zostało zakończone postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia dla niego właściwego ustawodawstwa i od dnia 1 listopada 2014 r. dla wymienionego właściwym ustawodawstwem w zakresie ubezpieczeń społecznych jest ustawodawstwo polskie.

W piśmie z dnia 25 października 2017 r. I. K. poinformował ZUS, że nie zgadza się ze stanowiskiem Oddziału dotyczącym ustalenia właściwego ustawodawstwa

w okresie wykonywania przez niego aktywności zawodowej na terytorium Polski

i równoczesnego zatrudnienia u pracodawców mających siedziby na terytorium Węgier oraz Słowacji i zwrócił się do ZUS z wnioskiem o wydanie decyzji w tej sprawie.

Następnie organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w zaskarżonej decyzji z dnia 27 listopada 2017 r. stwierdził, iż w stosunku do I. K. właściwym ustawodawstwem w zakresie ubezpieczeń za okres od 1 listopada 2014 r. jest ustawodawstwo polskie. Organ rentowy podniósł, że na podstawie danych z systemu informatycznego ustalił, iż ubezpieczony prowadzi działalność gospodarczą od 17 lipca 2012 r. na terytorium Polski. Dodał także, iż w trakcie prowadzenia postępowania wyjaśniającego uzyskał pismo węgierskiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 8 lutego 2017 r., w którym instytucja ta poinformowała, że w przypadku I. K. nie ma zastosowania ustawodawstwo węgierskie. Czeska instytucja ubezpieczeniowa w piśmie z dnia 22 maja 2017 r., poinformowała ZUS, że nie może potwierdzić wykonywania przez I. K. pracy na terytorium Republiki Czeskiej, ponieważ ww. nie figuruje w czeskiej bazie danych z zakresu ubezpieczenia społecznego. Z kolei słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformował ZUS, że firma (...) s.r.o zgłosiła I. K. do ubezpieczeń jako pracownika w okresie do 1 listopada 2014 r. do 3 lipca 2015 r., przy czym ZUS przyjął, że praca I. K. rzecz pracodawcy W. s.r.o. nosi znamiona pracy marginalnej, zgodnie z przepisem art. 14 ust. 5b zd.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady WE nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Mając powyższe na uwadze Oddział ZUS stwierdził, że w okresie od 1 listopada 2014 r. do 1 czerwca 2015 r. (tj. do dnia poprzedzającego zawarcie umowy o pracę z węgierskim pracodawcą P. kft) w stosunku do I. K. znajdują zastosowanie polskie przepisy w zakresie zabezpieczenia społecznego, zgodnie z art. 11 ust. 3a cytowanego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004. W związku z powyższym Oddział ZUS pismem z 7 marca 2017 r. wstępnie ustalił dla I. K. tymczasowe ustawodawstwo polskie w okresie od 1 listopada 2014 r. do 16 czerwca 2015 r., z zastrzeżeniem, że ustawodawstwo właściwe za pozostały okres zatrudnienia I. K. w firmie (...) s.r.o. (tj. od 17 czerwca 2015 r. do 3 lipca 2015 r.), ustali po zakończeniu postępowania wyjaśniającego dotyczącego jego zatrudnienia w firmie (...) kft.

Słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie zgłosiła sprzeciwu wobec ustalonego w okresie od 1 listopada 2014 r. do 16 czerwca 2015 r. ustawodawstwa polskiego, zatem stało się ono ostateczne. Następnie w piśmie z 1 czerwca 2017 r. Oddział ZUS ustalił dla I. K. tymczasowe ustawodawstwo polskie od 17 czerwca 2015 r. i powiadomił o tak ustalonym ustawodawstwie węgierską instytucję ubezpieczeniową. Węgierska instytucja ubezpieczeniowa nie zgłosiła zastrzeżeń w odniesieniu do ustalonego od 17 czerwca 2015 r. ustawodawstwa polskiego, zatem stało się ono ostateczne.

W ocenie Sądu Okręgowego spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia czy odwołujący się w okresie wskazanym w zaskarżonej decyzji, czyli od dnia 1 listopada 2014 r. podlegał ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Sąd ten zauważył na wstępie, iż z uwagi na transgraniczny charakter ubezpieczenia społecznego, zastosowanie miały tu przepisy wspólnotowej koordynacji, czyli rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L 2004, Nr 166, poz. 1) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 z 16 września 2009 r., dotyczące wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L 2009, Nr 284, poz. 1). Zgodnie z normą art. 13 ust. 3 powołanego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, ustalanie ustawodawstwa właściwego odbywa się według dwóch zasad : miejsca wykonywania pracy (lex loci laboris) oraz podlegania jednemu ustawodawstwu. W tym kontekście Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołujący się nie przedłożył żadnych nowych dokumentów na podstawie których można by uznać, iż nie podlegał on w spornym okresie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na terenie Słowacji i Węgier.

Według Sądu Okręgowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w niniejszej sprawie dopełnił procedury określonej w art. 16 ust 2 rozporządzenia nr 987 / 2009, bowiem w kwestii ustalenia właściwego ustawodawstwa powiadomił zarówno węgierską, jak i słowacką instytucję ubezpieczeniową, które w terminie przewidzianym w art. 16 ust.3 nie zgłosiły zastrzeżeń do tak ustalonego ustawodawstwa - tym samym stało się ona wiążące i ostateczne.

Sąd ten podkreślił przy tym, iż dokumentem stanowiącym podstawę do ustalenia właściwego ustawodawstwa są druki A1 wydane przez instytucję ubezpieczeniową, zaś Sąd krajowy nie jest uprawniony do podważania stanowiska słowackiej i węgierskiej instytucji ubezpieczeniowej. W istocie rzeczy w rozpoznawanej sprawie – w ocenie tegoż Sądu - mamy więc do czynienia z taką sytuacją, w której to nie polska instytucja ubezpieczeniowa oceniała i zakwestionowała ważność umowy o pracę zawartej ze słowackim i węgierskim pracodawcą, lecz dokonała tego właściwa instytucja słowacka i węgierska.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, że z dniem 28 czerwca 2012 r. do art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września

2009 r. dodano ust. 5b, zgodnie z którym praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. Przepis ten miał zastosowanie do oceny zasadności odwołania i ZUS prawidłowo prowadził postępowanie w zakresie czy praca wykonywana przez I. K. na podstawie umowy o pracę najemną ze słowackim przedsiębiorcą firmą (...) miała charakter marginalny, przyjmując jako kryterium oceny dochód uzyskany z jej wykonywania oraz czas świadczenia pracy. ZUS dokonał właściwej oceny, że praca wnioskodawcy miała charakter pracy marginalnej, kierując się zapisami unijnego praktycznego poradnika „Ustawodawstwo mające zastosowanie do pracowników Unii Europejskiej, w EOG i Szwajcarii”, który wskazuje, że praca marginalna to praca stała, ale mająca niewielkie znaczenie pod względem czasu oraz zysku ekonomicznego, zajmująca mniej niż 5% regularnego czasu pracy pracownika i/lub przynosząca mniej niż 5% jego całkowitego wynagrodzenia. Ubezpieczony do ustaleń ZUS w tym zakresie nie miał zastrzeżeń, zatem Sąd Okręgowy przyjął w całości ustalenia ZUS za prawidłowe, uznając,

że wykonywanie pracy za granicą w rozmiarze kilku godzin w okresie miesiąca stanowi pracę o charakterze marginalnym, uniemożliwiającym ustalenie polskiego ustawodawstwa

w spornej kwestii (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15). Sąd Okręgowy stwierdził zatem, że ZUS słusznie na podstawie takich ustaleń ustalił dla I. K. w okresie od dnia 1 listopada 2014 r. do 16 czerwca 2015 r. ustawodawstwo polskie w drodze decyzji tymczasowej (pismo z dnia 7 marca 2017 r.), które zostało doręczone słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, na podstawie art. 16 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009. Ponieważ słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie wniosła zastrzeżeń do tak ustalonego ustawodawstwa polskiego, stało się one ostateczne,

o czym ZUS poinformował ubezpieczonego pismem z dnia 10 maja 2017 r.

Według Sądu Okręgowego ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika,

że w rozpoznawanej sprawie Oddział ZUS w B. wyczerpał tryb przewidziany

w art. 16 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987 /2009 i jego decyzja stwierdzająca, że ustawodawstwem dla I. K. w zakresie ubezpieczeń jest ustawodawstwo polskie była prawidłowa.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴

§ 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia ubezpieczony zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie:

1. art. 477¹¹ § 1 i § 2 k.p.c. - przez jego niezasadne niezastosowanie i zaniechanie wezwania do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego pracodawcy,

tj. P. kft z siedzibą na Węgrzech gdzie Skarżący był zatrudniony

i w konsekwencji nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie wskazanego zainteresowanego możliwości obrony swych praw w prowadzonym postępowaniu

(art. 379 pkt 5 k.p.c.);

2. art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 1661 z 30.04.2004 r. ze zm.) oraz naruszenie art. 16 ust. 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 284 z 30.10.2009, str. 1 z zm.) - przez ich niezastosowanie i nieuwzględnienie, iż organ ubezpieczenia społecznego miejsca zamieszkania skarżącej zaniechał prawidłowego wdrożenia procedury tymi przepisami określonej i tym wydana przezeń decyzja jest przedwczesna;

3. art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. - przez jego błędne zastosowanie polegające na oddaleniu odwołania w sytuacji, gdy były podstawy do jego uwzględnienia.

W oparciu o przedstawione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Otóż bowiem wskazać należy, iż zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 2004.166.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem podstawowym), kluczową zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, zakładającą rzeczywiste istnienie konkurencyjnych tytułów ubezpieczenia, jest podleganie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego. Z zasady tej wynikają dyrektywy postępowania dla instytucji państw członkowskich oraz organów odwoławczych regulowane przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 2009.284.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem wykonawczym).

Wobec powyższego, opisana w treści art. z art. 16 rozporządzenia wykonawczego procedura uzgodnień między instytucjami państw członkowskich dotyczących stosowania

art. 13 rozporządzenia podstawowego, toczy się w istocie bez udziału osoby, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich. Kończy się zaś poinformowaniem zainteresowanego przez instytucję właściwą państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone, jako mające zastosowanie, o tym, które ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 50/16).

W tych okolicznościach, przedmiotem decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako instytucji państwa członkowskiego, w którym osoba, która wykonuje pracę najemną

i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich, ma miejsce zamieszkania (po przeprowadzeniu procedury uzgodnień między instytucjami państw członkowskich dotyczących stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego) powinno być, zgodnie

z zasadą terytorialności przyjętą w art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, nie tyle wskazanie ustawodawstwa właściwego, bo czyni to - zgodnie z art. 16 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego - instytucja właściwa (której ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone), lecz będące następstwem tego określenia ustalenie, że po określonym w decyzji dniu do wymienionej osoby nie ma zastosowania polski system zabezpieczenia społecznego. Odnosząc się wprost do wniosku apelacji o ustalenie ustawodawstwa słowackiego i węgierskiego, podnieść należy, iż instytucja miejsca zamieszkania może wydać decyzję, że ustala ustawodawstwo właściwe jej państwa członkowskiego,

albo decyzję stwierdzającą, że ustawodawstwo jej państwa nie jest właściwe (tak: Krzysztof Ślebzak, Ustalenie ustawodawstwa tymczasowego na podstawie rozporządzeń 883/2004 oraz 987/2009, PiZS 2014 nr 7).

Z przywołanej wyżej, a ujętej w treści art. 11 ust. rozporządzenia podstawowego, zasady terytorialności wynika, że nie jest dopuszczalna – do czego w istocie zmierza skarżący w odwołaniu i apelacji - ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12).

Jednocześnie trzeba pamiętać, że gdy - tak jak w niniejszej sprawie - instytucje państw członkowskich dojdą do wspólnego porozumienia, to ma ono decydujące znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego, gdyż przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich (ewentualnie uniknięcia sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu), a nie ustalenie ubezpieczenia korzystnego dla zainteresowanego ze względu na wysokość składek. Konkludując powyższy wywód

wskazać należy, że wniosek o ustalenie ustawodawstwa właściwego oznacza poddanie tej kwestii procedurze przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego, której efektem

jest wspólne porozumienie państw członkowskich, zapobiegające podwójnemu

(lub wielokrotnemu) podleganiu ubezpieczeniu społecznemu albo nieobjęciu ubezpieczeniem w żadnym państwie członkowskim. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 września

2016 r. (I UZ 14/16), trafnie wskazał, iż wyznaczone zakresem art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego obowiązki instytucji właściwej miejsca świadczenia pracy (w tym przypadku słowackiej) prowadzą się do udzielenia (także z własnej inicjatywy) stosownych wyjaśnień i przedstawienia swojego stanowiska (opinii) odnośnie do ustawodawstwa właściwego. Ani przepisy rozporządzenia wykonawczego, ani też decyzja Nr A1 Komisji Administracyjnej nie stawiają bowiem w tym zakresie żadnych wymagań formalnych, w szczególności nie wymaga się wydania przez instytucję właściwą miejsca wykonywania pracy najmniejszej formalnej decyzji w indywidualnej sprawie. Opinia ta może więc przybrać postać pisma (informacji), stąd dla oceny, czy przedstawione w nim stanowisko ma zastosowanie do indywidualnej sytuacji zainteresowanego występującego z wnioskiem o ustalenie ustawodawstwa, ważna jest jego treść. Jeśli w informacji podaje się, że pracownicy nie świadczyli rzeczywistej pracy, a następnie instytucja ubezpieczeniowa państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę podmiot zatrudniający, wydaje decyzję ustalającą, że w stosunku do ubezpieczonego jako pracownika tego podmiotu „nie powstały obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne”, to jest to równoznaczne z wyrażeniem stanowiska odnośnie do braku tytułu do podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu, a w konsekwencji stanowiska o braku konkurencji tytułów ubezpieczenia w rozumieniu art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego (por. uzasadnienie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2018 r., II UK 172/17).

Ponadto podkreślić należy, iż również wspólnemu porozumieniu, o którym mowa

w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, ustawodawca unijny nie nadał jakiegokolwiek instytucjonalnej formy. Natomiast gdy obie instytucje właściwe dojdą do wspólnego porozumienia, to ono ma decydujące znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego.

Wypada przy tym zauważyć, iż jeśli intencją zainteresowanego jest uzyskanie potwierdzenia podlegania wskazanemu przez niego ustawodawstwu, to temu służy wniosek

o wydanie poświadczenia na formularzu A1, którego podstawę stanowi art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego. Wówczas ocena takiego żądania należy do organów

i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo miałyby być zastosowane (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16). Ubezpieczony nie wykazał, że dysponuje stosownym formularzem A1 (formularzem E 101) wydanym przez słowacką instytucję. Legitymowanie się poświadczeniem na formularzu A1

o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu w państwie członkowskim miejsca wykonywania pracy najmniejszej nie może być zatem ignorowane przy ustaleniu ustawodawstwa mającego zastosowanie do zainteresowanego w trybie art. 16

rozporządzenia wykonawczego (zob. art. 5 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego) i dopiero jego wycofanie lub uznanie za nieważne,

po ponownym rozpatrzeniu podstaw jego wydania, umożliwiła ustalenie ustawodawstwa państwa członkowskiego miejsca zamieszkania. Jeśli natomiast chodzi o dokument w postaci poświadczenia rejestracji systemie ubezpieczenia społecznego innego państwa członkowskiego, to jest on tylko dowodem zgłoszenia do ubezpieczenia, które samo w sobie

z całą pewnością nie przesądza o istnieniu ważnego tytułu do objęcia ubezpieczeniem.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należy zauważyć,

że organ rentowy decyzją tymczasową z dnia 7 marca 2017 r. ustalił ustawodawstwo polskie jako mające zastosowanie dla ubezpieczonego od dnia 1 listopada 2014 r. do dnia 16 czerwca 2015 r. W piśmie z dnia 26 czerwca 2017 r. (k. 66a akt ZUS) słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała ZUS, iż w dniu 24 maja 2017 r. wydała decyzję stwierdzającą, że I. K. nie podlegał ubezpieczeniu słowackiemu (k. 69a akt ZUS).

Następnie tymczasową decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. ZUS ustalił ustawodawstwo polskie jako mające zastosowanie do ubezpieczonego od dnia 17 czerwca 2015 r. Węgierska instytucja ubezpieczeniowa w piśmie z dnia 8 lutego 2017 r. stwierdziła, że I. K.

nie podlegał ubezpieczeniu węgierskiemu (k. 52 akt ZUS).

Nie powinno zatem budzić wątpliwości, iż słowacka i węgierska instytucja ubezpieczeniowa przedstawiła Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w niniejszej sprawie jednoznaczne opinie. Przyjąć zatem trzeba, że wymienione instytucje doszły do wspólnego

z ZUS porozumienia, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego,

co oznacza, iż procedura konsultacji osiągnęła zamierzony cel i brak było podstaw do zwieszenia - toczącego się z udziałem ubezpieczonego - postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, a następnie przed właściwym Sądem Okręgowym.

Dodać również należy, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie możliwości obrony praw przez pracodawcę słowackiego, czy węgierskiego (art. 379 pkt 5 k.p.c.). W myśl art. 477⁽¹¹⁾ § 2 zd. 1 k.p.c., zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zasadą terytorialności, chodzi w tym przepisie o prawa i obowiązki wynikające z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, stąd nie ma on zastosowania do praw i obowiązków wynikających z porządków prawnych innych krajów członkowskich Unii, o których rozstrzygają odpowiednie organy tych krajów wedle obowiązującego w nich prawa (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2016 r., II UK 297/15, z dnia 25 listopada 2016 r., I UK 370/15, z dnia 13 września 2017 r., I UK 328/16). Zatem nieuprawnione i bezskuteczne procesowo byłoby wezwanie pracodawcy węgierskiego skarżącego, jako zainteresowanego

w sprawie toczącej się z odwołania skarżącego, w której apelację składał również skarżący. W końcu, pracodawca węgierski nie może być pełnomocnikiem procesowym skarżącej

(art. 465 § 1 k.p.c.).

W świetle przedstawionych okoliczności, przytoczone wyżej zarzuty apelacji nie miały wpływu na ustalenie właściwego ustawodawstwa z uwagi na równoczesne prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Polski i wykonywanie pracy najemnej na terenie Słowacji i Węgier w okresie od 1 listopada 2014 r., rozstrzygniętego decyzją z dnia 27 listopada 2017 r.

Reasumując, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA M.Procek /-/SSA M.Żurecki Sędzia Przewodniczący Sędzia